

PAŽYMA

DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-1190 11 IR 17
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-22-1391) (21-33675(2))

2022-08-10 Nr. NV-2291

Vilnius

Projekto teikėjas – Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija.

Projekto tikslas – sudaryti sąlygas tinkamai, laiku ir saugiai tvarkyti radioaktyvias atliekas.

Dabartinė situacija:

Šiuo metu galiojanti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo redakcija suponuoja tai, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas (įstatymų nustatyta tvarka – VĮ Ignalinos atominė elektrinė (toliau - IAE) turi sukurti tvarkas ir sąlygas, tuo pačiu ir reikalingą infrastruktūrą, saugoti branduolines ir kitas radioaktyvias medžiagas. Tai daug finansinių ir žmogiškųjų resursų reikalaujanti veikla. Kadangi VĮ IAE yra ne tik radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas bet ir teisės aktų nustatyta tvarka vykdo IAE ir kitų branduolinės energetikos objektų veiklos metu susidariusių radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, įmonės infrastruktūra bei vykdomos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veiklos tvarkos ir sąlygos gali būti panaudotos ir laikinai saugant perduotas branduolines ir kitas radioaktyvias medžiagas.

Įstatymo projekte siūloma pakeisti galiojančio Įstatymo 11 straipsnio 5 dalį, nustatant, kad perduotas branduolines ir kitas radioaktyvias medžiagas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas tvarko vadovaudamasis jau nustatytų radioaktyviųjų atliekų iki dėjimo į atliekynus tvarkymo reikalavimų nuostatomis. Taip pat siūloma nustatyti, kad už perduotų branduolinių ar kitų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir laikiną saugojimą, kol jos bus grąžintos ar perduotos kitam savininkui, apmoka šias medžiagas perdavęs asmuo. Tokiu būdu bus atsisakyta perteklinio vidinių licencijos turėtojo dokumentų derinimo.

Taip pat, šiuo metu galiojančiame įstatyme vartojama sąvoka „eksplotavimo ribos ir sąlygos“ yra netiksli ir nėra atskleistas jos turinys. Teikiamu įstatymo projekte siūloma atskleisti sąvokos „eksplotavimo ribos ir sąlygos“ turinį ir ją pataisyti taip, kad sąvoka būtų tikslesnė ir geriau suprantama. Įstatyme vartojamą sąvoką siūloma tikslinti ir atskleisti, atsižvelgiant į Tarptautinės atominės energijos agentūros dokumentuose vartojamą terminą „eksplotavimo parametų ribinės vertės ir sąlygos“.

Be to, šiuo metu galiojančiame įstatyme nustatyta, kad licencijos turėtojas prieš nustatydamas ar patikslindamas branduolinės energetikos objekto eksplotavimo ribas ir sąlygas jas turi suderinti su VATESI. Tačiau teisės aktuose nėra nustatyta, kas turi pateikti reikalavimus, kuriais remiantis licencijos turėtojas turi parengti branduolinės energetikos objekto eksplotavimo ribas ir sąlygas. Atitinkamai, įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad, vadovaujantis patvirtintais reikalavimais, būtų rengiamas eksplotavimo parametų ribinių verčių ir sąlygų aprašas. Taip pat siūloma nustatyti, kad VATESI viršininkas yra atsakingas už branduolinės energetikos objekto eksplotavimo parametų ribinių verčių ir sąlygų aprašo reikalavimų nustatymą.

Projekto esmė:

- ✓ nustatyti kad perduotas branduolines ir kitas radioaktyvias medžiagas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas tvarko vadovaudamasis jau nustatytų radioaktyviųjų atliekų iki dėjimo į atliekynus tvarkymo reikalavimų nuostatomis, o už perduotų branduolinių ar kitų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą ir laikiną saugojimą apmoka šias medžiagas perdavęs asmuo;
- ✓ nustatyti, kad, vadovaujantis patvirtintais reikalavimais, būtų rengiamas eksplotavimo parametų ribinių verčių ir sąlygų aprašas, taip pat nustatyti atsakomybę VATESI viršininkui už branduolinės energetikos objekto eksplotavimo parametų ribinių verčių ir sąlygų aprašo reikalavimų nustatymą;
- ✓ atlikti kitus, teisinio aiškumo suteikiančius pakeitimus.

Derinimas – Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti Teisingumo ministerijai, Energetikos ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir VĮ Ignalinos atominei elektrinei išvadoms gauti. Į suinteresuotų institucijų pastabas atsižvelgta, o neatsižvelgimo į Teisingumo ministerijos pastabą argumentai suderinti su Teisingumo ministerija darbine tvarka.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė turėjo esminių ir teisės technikos pastabų, kurias siūlytina įvertinti ir suderinti galimus pataisymus darbo tvarka.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė